

**KRAJOWA SZKOŁA
SĄDOWNICTWA I PROKURATURY**

Kraków, 23 czerwca 2023 r.

OAS-II.420.11.2023

Dot. praktyk aplikantów III rocznika aplikacji sędziowskiej uzupełniającej po 23 zjeździe

**Do
Patronów praktyk
oraz Patronów koordynatorów
aplikantów aplikacji uzupełniającej
sędziowskiej**

Uprzejmie przedstawiam szczegółowy zakres tematyczny praktyk aplikantów III rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, odbywanych **po 23 zjeździe**, w sądzie rejonowym w wydziale rodzinnym w zakresie czynności podejmowanych w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu wykonawczym.

Praktyka ma trwać łącznie **2 dni** w okresie: **4.09.2023 r. – 15.09.2023 r.**

Założeniem praktyki, co do zasady, jest zaznajomienie aplikantów z czynnościami i metodyką pracy sędziego oraz doskonalenie umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej i znajomości orzecznictwa przy sporządzaniu projektów orzeczeń, zarządzeń i pism procesowych, a także poprzez uczestniczenie w czynnościach podejmowanych przez patrona praktyki. Praktyka winna utrwalać wiedzę zdobytą przez aplikanta podczas bezpośrednio poprzedzających ją zajęć seminaryjnych w ramach zjazdu.

Zgodnie z programem aplikacji, przedmiotem 23 zjazdu jest prawo rodzinne i opiekuńcze – **postępowanie nieprocesowe oraz postępowanie w sprawach nieletnich**.

Zagadnienia prawa rodzinnego w zakresie spraw rozpoznawanych w procesie oraz postępowań odrębnych w sprawach rodzinnych były przedmiotem poprzedniego zjazdu (22).

Aplikanci powinni zostać także zapoznani z czynnościami podejmowanymi w postępowaniu wykonawczym.

Zalecenia szczegółowe:

A. W zakresie spraw rodzinnych rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym oraz spraw opiekuńczych szczególnie istotne są następujące zagadnienia z zakresu prawa materialnego:

- 1) wykonywanie władzy rodzicielskiej (pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie, przywrócenie władzy rodzicielskiej); piecza zastępcza (rodzinna, instytucjonalna);
- 2) rozstrzyganie o istotnych sprawach dziecka; zarząd majątkiem dziecka;
- 3) uregulowanie i wykonywanie kontaktów z dzieckiem; odebranie dziecka;
- 4) przysposobienie (krajowe i zagraniczne); opieka i kuratela;
- 5) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 6) sprawy rozpoznawane na gruncie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę,
- 7) sprawy rozpoznawane na podstawie przepisów ustaw: o ochronie zdrowia psychicznego, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o zawodach lekarza i lekarza denty, o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Istotne zagadnienia proceduralne to:

- 1) działanie sądu rodzinnego z urzędu;
- 2) przebieg postępowania opiekuńczego od momentu zawiadomienia o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu do zakończenia postępowania rozpoznawczego;
- 3) postępowania zabezpieczające w toku postępowania rozpoznawczego, w tym wydawanie postanowień o umieszczeniu małoletniego w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej na czas trwania postępowania, ustanowieniu nadzoru kuratora sądowego na czas trwania postępowania, itp.;
- 4) status małoletniego w sprawach opiekuńczych, wysłuchanie małoletniego;
- 5) skuteczność, wykonalność i prawomocność orzeczeń wydawanych w sprawach opiekuńczych, możliwość zmiany prawomocnego orzeczenia;
- 6) koszty postępowania, przyznawanie opiekunowi prawnemu lub kuratorowi wynagrodzenia za pełnienie tych funkcji.

B. W zakresie spraw rozpoznawanych na podstawie przepisów **ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich** szczególnie istotne są następujące zagadnienia z zakresu prawa materialnego:

- 1) zakres przedmiotowy i podmiotowy stosowania ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich; pojęcie demoralizacji i czynu karalnego;
- 2) środki wychowawcze, środki lecznicze, środek poprawczy oraz zasady i przesłanki stosowania tych środków; nakładanie obowiązków na rodziców i opiekunów;
- 3) stosowanie środków tymczasowych; umieszczenie nieletniego w schronisku dla nieletnich; nadzór sędziego nad przestrzeganiem przepisów w zakresie zatrzymania nieletniego i umieszczenia w policyjnej izbie dziecka;
- 4) zmiana lub uchylenie środka wychowawczego; odwołanie warunkowego zawieszenia lub warunkowego zwolnienia z zakładu poprawczego.

Istotne zagadnienia proceduralne to:

- 1) odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisów Kodeksu postępowania karnego w sprawach nieletnich wszczętych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- 2) bieg postępowania w sprawie nieletniego od zawiadomienia o podejrzeniu dopuszczenia się popełnienia czynu karalnego lub o zachowaniach świadczących o uleganiu procesowi demoralizacji do zakończenia postępowania rozpoznawczego;
- 3) podejmowanie decyzji procesowych w ramach postępowania, zarówno negatywnych (np. o niewszczygnięciu postępowania lub o umorzeniu postępowania) jak i pozytywnych (o nadaniu odpowiedniego biegu postępowaniu),
- 4) przebieg rozprawy lub posiedzenia, w tym wysłuchanie nieletniego;
- 5) wydawanie postanowień o zastosowaniu środka tymczasowego w postaci umieszczenia nieletniego w schronisku dla nieletnich oraz zarządzeń dotyczących ustalenia miejsca w schronisku; doprowadzenie nieletniego do schroniska; przedłużanie pobytu w schronisku;
- 6) postępowanie dowodowe, w tym zlecenie wywiadu, opinii biegłych w trakcie pobytu nieletniego w schronisku lub opinii opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów;
- 7) konstruowanie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w szczególności orzeczenia o zastosowaniu środka wychowawczego lub poprawczego.

Celowe jest zapoznanie aplikantów z problematyką alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w tym **mediacji** rodzinnej oraz mediacji, o której mowa w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Celowym jest także zapoznanie aplikantów z praktycznymi aspektami działalności **kuratorów zawodowych** w sprawach rodzinnych i opiekuńczych oraz w sprawach rozpoznawanych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Na 24 zjeździe - 16 września 2023 r., odbędzie się **sprawdzian**, którego przedmiotem będzie przygotowanie przez aplikantów projektu orzeczenia sądu I instancji wraz z uzasadnieniem w sprawie objętej tematyką zjazdów dotyczących prawa rodzinnego.

Uprzejmie przypominam, że przed rozpoczęciem praktyki patron praktyki ma obowiązek omówić z aplikantem **cel, szczegółowy zakres tematyczny praktyki i jej planowany przebieg** oraz zapoznać aplikanta ze swoim stanowiskiem pracy i strukturą organizacyjną jednostki, w której jest zatrudniony.

Czynności, które powinny zostać zlecone aplikantowi w trakcie praktyki (czynności obowiązkowe):

Aplikantowi należy zlecić sporządzenie:

I) projektu orzeczenia wraz z uzasadnieniem i zarządzeniami w co najmniej jednej z następujących spraw:

- 1) o pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie lub przywrócenie władzy rodzicielskiej,
- 2) o uregulowanie lub wykonywanie kontaktów z dzieckiem,
- 3) o wydanie rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka lub o wyrażenie zgody na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka,
- 4) z zakresu opieki lub kurateli,

oraz

II) projektu co najmniej jednego orzeczenia w sprawie rozpoznawanej na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Po wykonaniu przez aplikanta czynności należy szczegółowo omówić z nim wyniki jego pracy.

Kierownik Działu Dydaktycznego OAS

dr Mariusz Kucharczyk

sędzia